

Zpráva Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27.11.1979, sp. zn. neznámá

Číslo: 19/1981

Právní věta: Rozbor a zhodnocení právní úpravy a trestně právní praxe při postihu trestné činnosti zneužívání pravomoci veřejného činitele

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.11.1979

Spisová značka: neznámá

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Zpráva

Hesla: Poškození cizích práv, Veřejný činitel, Zneužívání pravomoci veřejného činitele

Předpisy: 140/1961 Sb. § 89 odst. 8 140/1961 Sb. § 158 140/1961 Sb. § 209

Druh:

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 19/1981 sb. rozh.

Rozbor a zhodnocení
právní úpravy a trestně právní praxe při postihu trestné činnosti
zneužívání pravomoci veřejného činitele

(Výtah ze zprávy trestního a vojenského kolegia Nejvyššího soudu ČSSR z 27. 11. 1979.)

Základní význam pro posuzování zkoumaných trestných činů má pojem veřejného činitele, který je pro obor trestního práva definován v ustanovení § 89 odst. 8 tr. zák.

Pro socialistický stát je charakteristický široký okruh osob, které jsou veřejnými činiteli. Tato skutečnost je dána tím, že socialistický stát svěřuje plnění úkolů při řízení a správě státních a společenských záležitostí stále širšímu okruhu občanů a jejich společenským organizacím, jakož i tím, že po převedení výrobních prostředků do rukou pracujícího lidu se stává též správa socialistického sektoru národního hospodářství veřejnou záležitostí. V důsledku toho trestní zákon nemůže určit pojem veřejného činitele výpočtem všech kategorií funkcionářů a pracovníků, kterým je takové postavení přiznáváno, nýbrž definuje tento pojem pouze rámcově.

Veřejným činitelem podle § 89 odst. 8 tr. zák. je:

a/ odpovědný funkcionář nebo pracovník, a to jak volený, tak ustanovený, jmenovaný nebo pověřený; může jít o trvalý pracovní poměr nebo funkci, ale též o dočasný poměr nebo funkci nebo dokonce i o ojedinělý, jednorázový úkol;

b/ musí jít o funkcionáře nebo pracovníka, který se podílí na plnění úkolů společnosti a státu a

c/ používá pravomoc, která mu byla v rámci odpovědnosti za plnění těchto úkolů svěřena.

Funkcionář nebo pracovník má postavení veřejného činitele jen při výkonu činnosti vyplývající z jeho pravomoci a odpovědnosti.

Stěžejní význam má znak pravomoci, kterou se rozumí zejména oprávnění rozhodovat o právech a povinnostech občanů a organizací. V pojmu pravomoc je vždy obsažen prvek rozhodování, moci.

V praxi obecných soudů byly uvedené podmínky správně zjišťovány a za veřejné činitele byli správně považováni např. předseda a tajemník místního národního výboru, místopředseda a vedoucí odboru městského národního výboru, příslušníci celní správy, příslušníci Sboru ozbrojené ochrany železnic, ředitel organizace, člen závodní stráže, člen Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti, předseda JZD, ředitel účelového zařízení tělovýchovné jednoty. Ve všech těchto případech se uvedení funkcionáři nebo pracovníci dopustili trestného činu v souvislosti s výkonem pravomoci, která jim byla svěřena příslušnými právními nebo služebními předpisy, statuty, stanovami, pracovním řádem apod. Naproti tomu správně, jak uvedl Nejvyšší soud ČSR, nebyli za veřejné činitele považováni inspektor podniku zahraničního obchodu, odbytová referentka, inspektorka RaJ, obchodní referent a učitel autoškoly.

Pochybnosti vznikly pouze v případě pracovnice Státní banky Československé, která ve směnárně valut ve funkci samostatné revidentky uvedla do celního a devizového prohlášení dvěma občanům, že jim bylo přiděleno 325 DM, resp. 300 DM, čímž umožnila těmto občanům vývoz valut, které si zakoupili nelegálně. Okresní soud považoval pracovníci směnárny za veřejného činitele a uznal ji vinnou trestným činem zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) tr. zák., přičemž vycházel z ustanovení § 3 a § 11 a násl. zák. č. 142/1970 Sb., o devizovém hospodářství, který váže vývoz valut na povolení SBČS. Pracovní náplň obviněné spočívala v administrativních úkonech souvisejících s nákupem a prodejem valut, cestovních a bankovních šeků a jiných devizových prostředků. Obviněná přidělovala občanům individuálně cestujícím do kapitalistických států valuty podle pokynů ředitele SBČS v množství stanoveném na den a jednotlivce. V odůvodněných případech bylo možno přidělit větší množství valut, avšak takové rozhodnutí nepříslušelo do pravomoci obviněné.

Nejvyšší soud ČSR v uvedeném případě učinil závěr, že činnost obviněné spočívala v podstatě v nesprávně vykonaném administrativním úkonu, který nelze posuzovat jako výkon pravomoci, takže posouzení obviněné jako veřejného činitele je pochybné. Při posuzování tohoto případu bylo bráno v úvahu, že podle § 11 zák. č. 142/1970 Sb., o devizovém hospodářství, vývoz cizozemských peněz je zásadně dovolen pouze na základě povolení SBČS (srov. též § 3 vyhl. č. 143/1970 Sb., kterou se provádí zákon o devizovém hospodářství). Podle § 6 odst. 1 písm. b) cit. vyhl. devizoví tuzemci mají dovoleno bez devizového povolení vyvézt v cestovním styku cizozemské peníze, jestliže prokáží potvrzením devizové banky, popř. devizového místa nikoliv starším tři měsíce, že jim je vydala. Potvrzení SBČS o vydání cizozemských peněz v příslušné rubrice celního a devizového prohlášení zároveň tedy opravňuje devizového tuzemce vyvézt v potvrzení uvedené množství cizozemských peněz. Ani z tohoto hlediska nebylo možno dovodit, že obviněná vykonávala určitou pravomoc samotným zápisem valut do celního a devizového prohlášení, že tedy již takovou činností rozhodla o právech a povinnostech občanů při vývozu valut. Správně bylo proto vysloveno, že nešlo o veřejného činitele. Jednání obviněné by mohlo být vzhledem ke zjištěné devizové škodě posouzeno buď jako trestný čin ohrožení devizového hospodářství podle § 146 tr. zák., nebo jako přečin podle § 2 písm. f) zák. o přeč. popřípadě jen jako přestupek (srov. č. 23/71 sb. rozh. tr.).

V oboru vojenského soudnictví byli za veřejné činitele považováni příslušníci Sboru národní bezpečnosti na základě zákona č. 40/1974 Sb., trestního řádu, služebních předpisů, rozkazů

a nařízení ministrů vnitra. Většinou šlo o příslušníky hlídkové a pořádkové služby, příslušníky dopravních hlídek, pracovníky dopravních inspektorátů a příslušníky stálé služby na OO VB, vyšetřovatele, popř. orgány vyhledávání.

U příslušníků Sboru nápravné výchovy se vycházelo především ze zákona č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody ve znění pozdějších předpisů, dále ze služebních předpisů, nařízení a směrnic, rozkazů ministrů spravedlnosti a správ sboru nápravné výchovy, V posuzovaných případech šlo zejména o strážné, referenty režimu, týlové pracovníky a lékaře nápravně výchovného ústavu.

Pokud jde o příslušníky Československé lidové armády, byli jako veřejní činitelé posuzováni příslušníci velitelského sboru, a to na základě služebních předpisů federálního ministerstva národní obrany, zejména základních řádů. Jako veřejní činitelé byli posuzováni především velitelé útvarů (pluku, praporu, roty, čety), dále např. výkonní praporčíci, odpovědní pracovníci týlu, jako např. finanční náčelník apod.

V praxi obecných i vojenských soudů byla zjištěna pochybení při posuzování charakteru jednání pachatele jako součásti objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 tr. zák. Cit. ustanovení obsahuje tři alternativy, mezi nimiž soudy vždy správně nerozlišují.

Nejvyšší soud ČSR vyslovil ve své zhodnocující zprávě názor, že formy jednání uvedené v ustanovení § 158 odst. 1 písm. a) až c) tr. zák. se nepřekrývají a navzájem se vylučují, takže jeden útok nemůže být podřazen pod více alternativ. S tímto názorem Nejvyšší soud ČSSR souhlasí.

V případě alternativy uvedené pod písm. a) pachatel jedná (aktivně) v rámci své pravomoci (srov. slova „vykonává svoji pravomoc“), ale způsobem odporujícím zákonu, tedy způsobem, který porušuje nebo obchází zákon nebo právní předpis vydaný na základě zákona.

V případě alternativy uvedené pod písm. c) jde o nesplnění povinnosti vyplývající z pravomoci pachatele (jednání formou opomenutí), přičemž může jít o povinnost uloženou mu zákonem nebo jiným právním nebo služebním předpisem, ale také o povinnost sice výslovně neuloženou, vyplývající však z obsahu pravomoci a odpovědnosti pachatele jako veřejného činitele.

Konečně v případě alternativy uvedené pod písm. b) pachatel překračuje svoji pravomoc, vykonává tedy činnost, která patří do pravomoci jiného veřejného činitele, popř. jiného orgánu, a to buď nadřízeného, nebo podřízeného nebo nižšího stupně, pokud veřejný činitel nemá právo vztáhnout vyřízení věci na sebe. Patří sem i případ, kdy věc náleží do pravomoci veřejného činitele pouze na základě výslovného zmocnění jiného činitele, které mu však nebylo uděleno apod. Nezáleží na tom, zda veřejný činitel, který překročil svoji pravomoc, vyřídil věc jinak podle zákona nebo způsobem odporujícím zákonu. Nepatří sem však případ, kdy osoba, která nemá postavení veřejného činitele, se neoprávněně osobuje pravomoc veřejného činitele. Takové jednání by mohlo být podle okolností posouzeno jako jiný trestný čin, např. trestný čin poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 písm. a), odst. 2 tr. zák.

Z uvedeného vyplývá, že alternativy uvedené pod písm. a) a c), resp. b) a c) § 158 tr. zák. se navzájem logicky vylučují. Jestliže v případě alternativy uvedené pod písm. b) pachatel překročil svoji pravomoc a zároveň vyřídil věc způsobem odporujícím zákonu, nelze jeho jednání kvalifikovat současně též podle písm. a), protože nesplňuje podmínku této alternativy, že vykonává „svoji“ pravomoc. Skutečnost, že pachatel vedle překročení pravomoci navíc vyřídil věc způsobem i jinak odporujícím zákonu, se hodnotí v jeho neprospěch pouze při úvaze o trestu.

Použitím více alternativ při jediném skutku je možné jen v případě, jestliže skutek se skládá

z několika útoků (aktů), přičemž každý byl spáchán jinou formou, tedy v podstatě pouze v případě pokračování v trestním činu. Např. vyšetřovatel anebo orgán vyhledávání v úmyslu umožnit pachateli trestného činu uniknout trestnímu stíhání jednak nevyslechne svědka, který pachatele usvědčuje [jednání formou opomenutí uvedené v alternativě písm. c) cit. ust.], jednak falšuje protokol o výpovědi jiného svědka [alternativa ve formě aktivního jednání uvedená pod písm. a) cit. ust.].

Při aplikaci ustanovení § 158 odst. 1 písm. a) až c) tr. zák. soudy nepostupují vždy podle uvedených zásad.

Např. předseda místního národního výboru vydal za úplatek dvěma občanům povolení na výrobu a prodej vyšíváných polštářků, ačkoliv podle rozhodnutí pléna MNV takové povolení bylo možno vydat jen po předběžném souhlasu rady MNV, který si však nevyžádal. Kromě toho v rozporu se zásadami č. 20/1965 Sb. vydal povolení s platností pro celé území ČSSR, k čemuž vůbec nebyl oprávněn. Překročil proto svoji pravomoc a současně postupoval způsobem odporujícím zákonu. Jeho jednání bylo soudem kvalifikováno jako trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), b) tr. zák., ačkoliv správně mělo být kvalifikováno jen podle § 158 odst. 1 písm. b) tr. zák. v jednočinném souběhu s trestným činem přijímání úplatku podle § 160 odst. 1, 3 tr. zák.

Nesprávně bylo posouzeno též jednání člena závodní stráže. V době výkonu své služby se účastnil rozkrádání materiálu z podniku, který měl střežit, a to tím způsobem, že ve dvou případech pomáhal nakládat materiál odcizovaný jinými osobami v ceně 16 100 Kčs, dával pozor, aby spolupachatelé nebyli vyrušeni a sám si při tom přivlastnil věc v ceně 225 Kčs. Soud kvalifikoval jeho jednání jen jako trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) tr. zák. Nejvyšší soud ČSR vyslovil k tomuto případu názor, že aktivní účast člena závodní stráže na rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví měla být vyjádřena kvalifikací podle § 158 odst. 1 písm. a) tr. zák. v jednočinném souběhu se spolupachatelstvím trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 9 odst. 2, § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. S tímto názorem se Nejvyšší soud ČSSR rovněž ztotožňuje.

Příslušník Sboru ozbrojené ochrany železnic byl odsouzen pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. b) tr. zák. proto, že ve služební místnosti udeřil bezdůvodně několikrát do hlavy občana, který předtím naskakoval do rozjíždějícího se vlaku. Je třeba souhlasit s názorem Nejvyššího soudu ČSR, že žádný veřejný činitel nemá pravomoc bezdůvodně používat proti občanu fyzické násilí, takže obviněný nepřekročil svoji pravomoc, nýbrž vykonával svoji pravomoc způsobem odporujícím zákonu, a proto jeho jednání mělo být posouzeno podle písm. a). V jiném případě tři příslušníci Sboru ozbrojené ochrany železnic bezdůvodně použili proti dvěma občanům fyzické násilí, provedli jejich osobní prohlídku a přivlastnili si 210 tuzexových poukázek, které jednomu z nich vypadly při prohlídce na podlahu; vedle kvalifikace podle § 158 odst. 1 písm. a) tr. zák. byla nesprávně použita i alternativa uvedená pod písm. b) cit. zák. ustanovení. Bylo též ponecháno bez povšimnutí odcizení tuzexových poukázek, které podle výše škody mělo být posouzeno jako přečin podle § 3 odst. 1 písm. a) zák. o přeč.

Nejvyšší soud ČSR ve zprávě uvedl, že jednání obviněné, která se neúspěšně pokusila navádět náčelníka OO VB, aby krev odebranou jejímu manželovi v souvislosti s řízením motorového vozidla vyměnil a na zjištění množství alkoholu v krvi odeslal zkumavku s krví jiné osoby, bylo nesprávně kvalifikováno jako příprava ve smyslu § 7 odst. 1, § 158 odst. 1 písm. c) tr. zák. Správně mělo být použito písm. a) v druhé části citovaného zák. ustanovení. S tímto názorem Nejvyšší soud ČSSR souhlasí.

Nejednotné názory se vyskytují při právním posuzování jednání pachatelů podle § 158 odst. 1 písm. b) tr. zák. v případech, kdy výše postavený veřejný činitel vyřídí věc, která patří do pravomoci podřízeného pracovníka stejného orgánu. V takovém případě nestačí zjistit, že podle rozvrhu práce

(pokynu orgánu, který je oběma zúčastněným činitelům společně podřízen apod.) věc patří do pravomoci podřízeného veřejného činitele, nýbrž je nutno zjistit též to, zda mezi pachatelem a věcně příslušným činitelem není takový vztah nadřízenosti a podřízenosti, který popřípadě opravňoval nadřízeného, aby nejen dozíral nad vyřizováním věcí podřízenými pracovníky, ale mohl věc též sám vyřídit, jestliže to považuje za vhodné. Pokud by takové oprávnění nadřízený veřejný činitel měl, nebylo by možno hovořit o překročení jeho pravomoci.

Z uvedeného hlediska nebyla dostatečně objasněna věc vedoucího odboru výstavby městského národního výboru, který objednal a dal proplatit z prostředků národního výboru stavební železo v ceně 5475 Kčs a projekty za 525 Kčs na akci „Z“, projekty si však ponechal pro sebe a stavební železo prodal za částku 4630 Kčs, kterou si rovněž přivlastnil. Jeho jednání bylo kvalifikováno podle § 158 odst. 1 písm. b) a § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák. Při posuzování podle § 158 odst. 1 písm. b) tr. zák. se vycházelo z toho, že podle rozhodnutí pléna městského národního výboru vyřizování objednávek příslušelo do pracovní náplně jiného pracovníka odboru, kde byl obviněný vedoucím. Z rozboru uvedené věci však již nevyplývá, zda rozhodnutí pléna národního výboru současně vyloučilo pravomoc obviněného jako vedoucího odboru nadřízeného ve vztahu k pracovníkovi, který byl bezprostředně pověřen úkoly spojenými s akcí „Z“ a který byl jinak podřízeným obviněného. Jen za takového předpokladu by bylo možno dovodit, že obviněný překročil svoji pravomoc.

Ve zkoumaném období nebyly ani v jednom případě zjištěny okolnosti zakládající přísnější kvalifikaci podle § 158 odst. 2, 3 tr. zák.

Poněkud častější nedostatky byly zjištěny při posuzování skutků, jimiž kromě znaků trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 tr. zák. byly naplněny též znaky dalších trestných činů, popř. přečinů. Vedle již uvedených případů pracovnice SBČS a příslušníků ozbrojené ochrany železnic to lze dokumentovat některými dalšími případy.

Okresní soud posoudil jednání celní kontrolorky, která za úplatek neproclila zboží v ceně 41 035 Kčs, zasílané do ČSSR západoněmeckým obchodníkem, a svým jednáním přispěla ke zkrácení cla o 10 855 Kčs, jen jako trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a) tr. zák. a přijímání úplatku podle § 160 odst. 1, 3 tr. zák. Nejvyšší soud ČSR v hodnotící zprávě vytýká, že obviněná se vedle toho dopustila též pomoci k trestnému činu porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou podle § 10 odst. 1 písm. c), § 124 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. a spolupachatelství trestného činu zkrácení daně podle § 9 odst. 2, § 148 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. (trestné činnosti se zúčastnily celkem 4 osoby). Rovněž v případě člena závodní stráže, uváděném v předchozí části, vytkl Nejvyšší soud ČSR, že jeho jednání nebylo posouzeno též jako spolupachatelství trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 9 odst. 2, § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. S názorem Nejvyššího soudu ČSR v tomto směru Nejvyšší soud ČSSR souhlasí.

Nejvyšší soud SSR uvádí případ náčelníka vojenského útvaru (postoupený k projednání obecnému soudu podle § 15 odst. 2 tr. ř.), který zneužíval svoji funkci tím, že používal bez povolení a bez náhrady nákladní auta a jinou techniku vojenského útvaru, jakož i vojáky základní služby k pracím na stavbě svého rodinného domku. Jeho jednání bylo posouzeno pouze jako trestný čin podle § 158 odst. 1 písm. a) tr. zák., ačkoliv podle uváděných okolností přicházela v úvahu též odpovědnost podle ustanovení § 132, § 209a, resp. § 133 tr. zák., popř. podle odpovídajících ustanovení zákona o přečinech.

Nejvyšší soud SSR hodnotil trestní věc předsedy JZD, který vykupoval dobytek od soukromě hospodařících rolníků a odevzdával jej na výkup s předstíráním, že dobytek byl vykoupěn od členů JZD. Tímto jednáním získal neoprávněně tzv. diferenční příplatek pro vlastní JZD v částce 10 541 Kčs a pro soukromě hospodařící rolníky částku 2015 Kčs, kterou jim vyplatil. Jeho jednání bylo kvalifikováno jako trestné činy zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a)

tr. zák., rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák. a porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1 tr. zák. Byl vysloven názor, že vzhledem k ustanovení § 131 tr. zák. nemělo být použito kvalifikace podle § 158 odst. 1 písm. a) tr. zák. Uvedený názor platí jen částečně. Pokud se tato kvalifikace vztahuje pouze na jednání spočívající v obohacení soukromě hospodařících rolníků a nikoliv též na získání výhody pro JZD, byla tato kvalifikace použita správně (srov. slova „pokud je při jeho spáchání veden úmyslem uvedeným v § 125 odst. 1“ v ustanovení § 131 tr. zák.). Obviněný byl tímto úmyslem veden jen ve vztahu k částce 10 541 Kčs, kterou bylo zvýhodněno JZD.

Rovněž některé případy z úseku vojenského soudnictví, ve kterých pachatelé zneužili pravomoc veřejného činitele k vlastnímu obohacení (přivlastnění si finančních prostředků, neoprávněné používání motorových vozidel apod.), byly posouzeny jen podle § 158 tr. zák., aniž by bylo uvažováno o trestní odpovědnosti též podle dalších zákonných ustanovení. Podobně v případech zneužívání pravomoci veřejného činitele příslušníky SNB s úmyslem umožnit pachateli trestného činu, aby unikl trestnému stíhání, se ani v jedné u uváděných věcí neuvažovalo o trestní odpovědnosti též pro trestný čin nadřování podle § 166 tr. zák.

Objektem trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 tr. zák. je zájem státu na řádném, potřebám socialistické společnosti odpovídajícím výkonu pravomoci veřejného činitele. Jestliže veřejný činitel porušil svoje povinnosti jednáním, které současně naplňuje skutkovou podstatu některého jiného trestného činu nebo přečinu, bude zpravidla třeba vyjádřit nebezpečnost činu pro společnost souběhem obou trestných činů, popř. souběhem trestného činu a přečinu. Souběh se nepoužije pouze v případě, kde jej zákon vylučuje, tj. v případech uvedených v § 131 tr. zák., popř. na základě pravidel vypracovaných teorií (poměr speciality, subsidiarity a faktické konsumpce) a v judikare obecně uznávaných. Nepoužití souběhu v jednotlivých věcech je nutno vždy odůvodnit. Zejména v tomto směru praxe soudů neodpovídá tomuto požadavku.

Předložené podkladové zprávy hodnotí trestní postih veřejných činitelů jako v podstatě správný a konstatují, že jen v ojedinělých případech byly zjištěny nedostatky spočívající v uložení nepřiměřeně mírného trestu.

Převaha trestů nespojených s odnětím svobody je vysvětlována tím, že zpravidla nešlo o trestné činy s vysokým stupněm nebezpečnosti pro společnost, přičemž trestnou činnost spáchaly osoby doposud bezúhonné, s dobrou pověstí a často se zásluhami za dlouholetou pracovní a veřejnou činnost. Nedostatky, které byly v tomto směru zjištěny, však ukazují, že se podceňuje stupeň společenské nebezpečnosti těchto trestných činů v důsledku toho, že se komplexně nehodnotí všechny okolnosti z tohoto hlediska významné, ale přihlíží se především k osobě pachatele, přeceňuje se jeho dosavadní řádný život a naopak nedoceňuje se společenský zájem trestným činem dotčený; přitom se nepřihlíží k nepříznivým účinkům, které tato činnost zanechává v širokém okruhu občanů. Přesto, že podle podílu nepodmíněných trestů odnětí svobody je soudní praxe vojenských soudů důraznější, byly zjištěny ojedinělé nedostatky i u těchto soudů.

Uvedené nedostatky je možno doložit těmito případy:

Příslušník celní správy, který za úplatek 400 Kčs a dvě láhve alkoholu propustil bez proclení zboží v hodnotě 18 896 Kčs a tím zkrátil clo o 7966 Kčs a dopustil se čtyř trestných činů, byl okresním soudem odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, krajský soud však z podnětu jeho odvolání změnil odsouzení na podmíněné. V jiném případě předsedovi místního národního výboru, který zneužíval svoji pravomoc ke spekulacím s dobytčím, byl uložen souhrnný podmíněný trest odnětí svobody, ačkoliv již předtím byl odsouzen rovněž za zneužívání své funkce k rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví.

Vojenský soud uložil vyšetřovateli SNB podmíněný trest odnětí svobody přesto, že ve dvanácti případech zneužil svoji pravomoc, zpravidla ve prospěch osob podezřelých ze spáchání i závažných trestných činů, např. trestného činu loupeže.

Pokud jde o využívání trestu zákazu činnosti, je nutno poznamenat, že zejména na úseku vojenského soudnictví je jednání zakládající uvedenou trestnou činnost důvodem ke ztrátě způsobilosti k výkonu funkce příslušníka SNB, Sboru nápravné výchovy nebo ČSLA na základě opatření, které je prováděno ještě před soudním projednáním věci, což má vliv na ukládání trestu zákazu činnosti. Stejná praxe se zjišťuje i u funkcionářů a pracovníků národních výborů a celní správy. Přesto je třeba věnovat pozornost ukládání trestu zákazu činnosti.

Peněžitý trest se ukládá jen ojediněle a někdy se neukládá i přesto, že zneužití pravomoci veřejného činitele mělo výrazně zjištěnou pohnutku, jako např. při přijetí úplatků, rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví apod.

Uváděné nedostatky při ukládání trestů, byť jsou jen dílčí povahy, snižují účinnost trestního postihu a nepůsobí příznivě ani na právní vědomí široké veřejnosti, která obvykle takové případy sleduje s velkou pozorností.